Historische Drukkerij Turnhout

Nieuwsbrief

nummer 69 oktober 2011

125 en 250, dat zijn de cijfers van de maand oktober. Het eerste is het aantal vel van een schoolboekje uit 1848 dat pas kon aangekocht worden, het tweede zijn het aantal leerlingen die dezer dagen een bezoek brengen aan de Historische Drukkerij. Lees er alles over in deze nieuwsbrief!

Een terugblik naar de negentiende eeuw…

125 planovellen uit 1848

Al van oudsher worden boeken gedrukt met meerdere pagina's op één vel. Het formaat van deze vellen, en dus het aantal pagina's dat tegelijkertijd kan afgedrukt worden, is afhankelijk van het drukformaat van de pers. Vouwt men deze vellen, dan verkrijgt men katernen. Verschillende katernen kunnen op deze manier gebonden worden tot een boek.
Een drukker/uitgever drukte een oplage van een bepaald boek en werkte dikwijls slechts een gedeelte ervan af. Zodra de stock van gebonden exemplaren uitgeput raakte werd weer een volgende partij afgewerkt. Op deze manier werd niet onnodig veel tijd gestoken in het zeer arbeidsintensieve handmatig vouwen en binden van de boekjes.

En zo kan het gebeuren dat in de stock van een oude drukkerij resten van zeer oude drukwerkjes bewaard werden. Eén zo'n stapeltje van 125 onafgewerkte planovellen kon onlangs aangekocht worden. Het boekje (*De kleine leesgraag, een leer- en leesboek voor kinderen*) werd in 1848 gedrukt bij Joh. Huisingh te Winschoten (Nederland) op handgeschept papier. De puncturen in het midden van het vel tonen aan dat het gedrukt werd op een handpers. Deze puncturen zorgden ervoor dat de recto en versozijde perfect in register gedrukt kon worden. Bij enkele vellen in de stapel ging het hierbij mis, het vel schoof van een punctuur waardoor de versozijde scheef op het blad gedrukt werd en het punctuur een extra 'gaatje' prikte.

Schoolboekjes konden vele jaren gebruikt worden. Zo vond ik enkele jaren geleden in een Mechelse drukkerij nog stapels schoolboekjes uit 1895! Op mijn vraag aan de toenmalige beheerder hoe het mogelijk is dat deze boekjes nog steeds in het magazijn lagen antwoordde hij me 'we bleven deze boekjes aan de scholen verkopen tot eind jaren '40. Toen kwam de nieuwe spelling en waren ze niet langer verkoopbaar. De boekjes waren ondertussen meer dan 50 jaar oud. En nog eens 50 jaar later lagen ze nog steeds in het magazijn, waarna ze verhuisden naar de Historische Drukkerij.

Historische Drukkerij in 2012

Aanvankelijk was het de bedoeling om de bezoekmogelijkheid aan de Historische Drukkerij in het feestjaar 2012 uit te breiden naar iedere zondag. Om dit te kunnen verwezenlijken moest het team vrijwilligers uitgebreid worden. Dit blijkt helaas een opdracht waarin we niet geslaagd zijn. Om het huidige team vrijwilligers niet te overbelasten hebben we ervoor gekozen om in 2012 niet iedere zondag, maar tweewekelijks op zondag de deuren open te zetten.

Nog tot eind dit jaar blijven de maandelijkse openingsweekends behouden. Vanaf januari 2012 vervallen de zaterdagen en komt hiervoor een extra zondag per maand in de plaats. De eerste openzondag start op 15 januari. De volledige kalender verschijnt in de volgende nieuwsbrief.

Jaarthema

Het jaarthema voor 2012 kreeg als titel: **'Grensland, Prentland. Turnhoutse mannekensbladen'**.

Rode draad in de tentoonstelling is de uitgever Glenisson & Van Genechten. We belichten hun relatie met de andere Turnhoutse uitgevers en leggen de link naar de Nederlandse prentendrukkers.

250 leerlingen bezoeken Historische Drukkerij

Niet zo ongewoon zal je zeggen, leerlingen die een bezoek brengen aan de Historische Drukkerij en hier kennis maken met de boeiende geschiedenis van het drukkerijwezen. Het is inderdaad zo dat we geregeld schoolklassen op bezoek krijgen, maar dit keer is het geen losstaand bezoek maar kadert het in een groots overkoepelend scholenproject.
De vier Oud-Turnhoutse SCHOT-basisscholen hebben de gehele maand oktober een project waarbij het boek centraal staat. Samen willen ze 500.000 bladzijden lezen en voorlezen. De oudste kleuters en de kinderen van het 1ste tot en met het 4de leerjaar brengen een bezoekje aan de bib. De (bijna 250) kinderen van het 5de en 6de leerjaar brengen allen een bezoek aan de Historische Drukkerij.

De afgelopen en ook deze week is het dan ook een bedrijvigheid van jewelste. In groepjes van 13 tot 28 leerlingen komen ze per fiets naar de Historische Drukkerij. In een bezoek van één uur leren ze de intensiteit van het drukkersvak in de negentiende eeuw kennen. Hoogtepunt voor de leerlingen is het volledig zelfstandig drukken van een krant op de handaangedreven cilinderpers. Hierbij staan afwisselend telkens twee leerlingen aan de machine, waarbij de ene de vellen inlegt en de tweede de machine in werking houdt. Ondertussen volgen de andere leerlingen de werking van de machine.
Dat het bezoek absoluut niet als saai ervaren werd lezen we tussen de vele reacties in ons gastenboek : '***het was super tof!*** Joska', '***het was kei leuk, zeker de machines.*** Mathias', '***This is so cool :-p.*** Jennifer', '***Keitof! ☺*** Jill', '***awe some!*** Nore', '***het was heel leerzaam!*** Ruben'.

Volgend weekend, 22 en 23 oktober,
is de Historische Drukkerij open tussen 13 en 17 uur.
Steenweg op Mol 84,
2300 Turnhout

Gezocht: vrijwilligers

De Historische Drukkerij blijft stevig verder werken aan de toekomst. Wij gaan voor groei, maar dat is enkel mogelijk met een uitgebreider vrijwilligersploeg. Enkel op deze manier kunnen plannen verder uitgewerkt, verstevigd en gerealiseerd worden.

Heb jij interesse in het grafische verleden? Ben je niet bang om bezoekers op een aangename manier deze boeiende geschiedenis te vertellen?
Of wil je de werking van de Historische Drukkerij ondersteunen en bijvoorbeeld de balie bemannen (m/v) gedurende één dag of één weekend per maand?
Dan ben jij diegene die wij graag in ons vrijwilligersteam opnemen.

Interesse? Neem dan contact op met Herwig via volgend mailadres:
info@historischedrukkerij.be

Bezoek de tentoonstelling !

Nog slechts 2 weekends te bezichtigen!

22 en 23 oktober
26 en 27 november

Telkens open van 13 tot 17 uur.
Vrije toegang

HISTORISCHE DRUKKERIJ TURNHOUT
Steenweg op Mol 84 – 2300 Turnhout
Telefoon: +32 (0) 14 42 00 34
e-mail: info@historischedrukkerij.be
www.historischedrukkerij.be